

LENEN VAN DE GRAAF VAN HOLLAND IN FLEVOLAND, 1281-1616

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 42 (1987), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

Op Urk en Emmeloord en in Kuinre had de graaf van Holland de beschikking over lenen van een aanzienlijke omvang, die de registratie zelf rekende tot het Oversticht. Voor vroeger tijd komt echter de ligging in de gouw Friesland zeer in aanmerking. De registratie werd zoals gebruikelijk gevoerd door de grafelijke leenkamer (LRK).

EMMELOORD

- 1. Het halve gerecht (1381: hoog en laag; 1412: de heerlijkheid) van (1381: het kerspel) Emmeloord, (13..: zijnde Emmeloord en Upmade, strekkend tot Ens; 1415: met de tijns aldaar; 1404: zijnde 36 stukken land, waar de munt op placht te staan, 8½ stukken land in Arnout Lokemans land, 4 stukken land, die Tyeze Wynckins placht te gebruiken, 9 stukken land, waar de Koyter op placht te zitten, 11 stukken land, waar Wiseman op placht te zitten, en 24 stukken land, die Rawert placht te gebruiken), (1405: met nr. 4 gelegen tussen Holland en Oostfriesland in de Zuiderzee).**

17-7-1331: Jan van Kuinre, ridder, zoals Hendrik van Kuinre, zijn neef, te delen tussen Herman en Jan, zijn zoons, LRK 9 fol. 24v nr. 122.

..-13..: De heer van Kuinre, Graven van Holland, inv. 859.

26-10-1364: Roderik van Voorst zoals zijn vader, LRK 50 fol. 87v nr. 507.

..-13..: De heer van Kuinre volgens bericht van Dirk van Zwieten, die wist van een man, die 'nauwste bedriver' van de heer van Kuinre was, LRK 432 p. 60.

10-5-1381: Dirk van Zwieten, knaap, van wie de leenheer 11-5 mag lossen, te vermeerderen met de kosten van timmerwerk, LRK 49 fol. 16, Graven van Holland, inv. 1165.

14-4-1389: Zweder van Voorst zal het goed van Wouter van Voorst, zijn vader, tot 11-11-1390 niet verzuimen, LRK 421 fol. 113 blad.

N.B. Het HS. dateert 14-4-1379, wat hier jaar later gesteld is [?, red. 2008]. Deze datum komt in het Paasjaar echter niet voor.

..-1390: Dirk van Zwieten met ledige hand, LRK 422 fol. 7 nr. 122.

..-1390: Zweder van Voorst en Keppel Woutersz., knaap, met ledige hand, LRK 422 fol. 52.

13-10-1404: Herman van Kuinre zoals Herman, graaf van Kuinre, zijn vader, LRK 53 fol. 63.

..-1405: Heer Dirk van Zwieten, LRK 56 fol. 19.

11-1-1407: Heer Otto van Asperen, heer van Voorst en Keppel, met zijn goed, LRK 54 fol. 32v.

8-2-1408: Heer Otto van Asperen, heer van Voorst, wordt voor Johanna, vrouwe van Voorst en Keppel, tegenover Dirk van Zwieten, ridder, in het oudste leenrecht geweest, LRK 54 fol. 45.

6-4-1412: Herman van Kuinre bij overdracht door Dirk van Zwieten, ridder, die verkreeg van Herman, graaf van Kuinre, zijn vader, en Dirk verkoopt hem ook het door hem getimmerde huis en de hofstede op Urk, behoudens het recht van de vrouwe van Voorst, bevestigd door heer Gillis van Kralingen, schoonzoon, Adriaan van Raaphorst, neef, en Jan Hetman, Dirks neef, en 4-8- door Floris, zoon van heer Dirk van Zwieten, en Floris van Borsele, heer van St. Maartens-

dijk, diens neef, LRK 54 fol. 84, Heerlijkheid Urk, nr. 2, RA. Utrecht, Familie Zoudenbalch, inv. 70.

31-7-1412: Herman van Kuinre bij overdracht door heer Otto van Asperen voor de vrouwe van Voorst en Keppel, diens vrouw, LRK 54 fol. 91.

21-9-1415: Lijftocht van Oda van Wilp, gehuwd met Herman van Kuinre, op de tijns en het Monnikenland op Urk, LRK 54 fol. 132v.

27-10-1417: Herman van Kuinre, LRK 59 (VIII) fol. 3v.

13-4-1436: Herman van Kuinre, LRK 114 fol. 45.

17-3-1439: Evert van Wilp voor Aleid, dochter van Herman van Kuinre, LRK 114 fol. 97v-98.

28-12-1442: Evert Freyse van Strowijk voor Aleid, dochter van Herman van Kumre, zijn vrouw, bij dode van haar vader, LRK 115 c. Sticht fol. 6 en c. Friesl. fol. 1v.

15-6-1443: Jan van Raaphorst maakt voor Aleid van Kuinre lijftocht van Evert Freyse, haar man, op de helft, LRK 115 c. Sticht fol. 7v.

12-6-1476: Gerard Zoudenbalch voor Evert Zoudenbalch, proost van Maastricht, zijn broer, bij overdracht door Willem van Alendorp voor Aleid van Kuinre, weduwe Evert Freyse, diens tante, met haar lijftocht op f 125.- rijns jaarlijks en lijftocht van Aleid, dochter van Adriaan Freyse van Strowijk, op f 75.- rijns, LRK 118 c. Friesl. fol. 5-6.

17-8-1483: Pieter Lanchals, hofmeester, Louis Quarre, ontvanger-generaal, Cornelis Crusing, houtvester van de wildernissen in Holland, na verbeurte door Evert Zoudenbalch, LRK 120 c. Friesl. fol. 1v-2.

2-6-1495: Willem van der Goes, auditeur van de Rekenkamer, voor Evert Zoudenbalch bij overdracht door Bernard Sloedse voor heer Evert Koudenbalch, kanunnik en tesorier ten Dom te Utrecht, Everts oom, LRK 121 c. Friesl. fol. 12-13v.

11-8-1500: Hulde van Evert Zoudenbalch, LRK 121 c. Friesl. fol. 12.

31-12-1530: Jan Zoudenbalch bij dode van Evert, zijn vader, LRK 125 c. Sticht fol. 5.

21-3-1559: Adriaan van Mier10 voor Jan Fransz. voor Johanna van Roetselaar, weduwe Johan Zoudenbalch, voor Evert Zoudenbalch, haar zoon, bij dode van Johan, diens vader, LRK 128 c. Sticht fol. 22v-23.

23-6-1567: Jacob de Rijk voor Gerard Zoudenbalch bij dode van Evert, diens broer, LRK 131 c. Sticht fol. 3v-5.

12-8-1599: Johan Ruysch, heer van Pijlsweerd, voor Walraven Zoudenbalch, zijn vrouw, bij dode van Gerard, haar broer, LRK 139 fol. 228v-232v.

20-1-1615: Sebastiaan van de Putte, procureur bij het Hof van Holland, voor Jacob van der Maat, Eduard van Hemert, Willem van Pijlsweerd, Herman Wiertsz. en Arnout van Steenwijk, crediteuren van de boedel van Walraven Zoudenbalch, bij dode van Johan Ruysch, haar man, LRK 139 fol. 228v.

26-10-1616: Johan van de Werve, gehuwd met Katharina van Drenkwaard, bij overdracht door mr. François Brandijn, advokaat bij het Hof van Holland, voor Jacob van der Maat, Anton van der Eem, Willem van Pijlsweerd, Eduard van Hemert, Hendrik van Palats, Willem Arnoutsz. Soest en Arnout van Steenwijk, creditemen van Walraven Zoudenbalch, voor f 10.000.-, LRK 142 c. Sticht fol. 4-5.

2. Een hofstede met 4 morgen land in het ambacht 'Emelwaarde', zuid: Jan Vlaming, noord: grote Tide.

20-11-1392: Jan Bloemendaal bij opdracht, LRK 51 (XIV) fol. 35.

20-8-1416: Jan Bloemendaal ten eigen, LRK 51 (XIV) fol. 35.

KUINRE

3. Alle gerecht van (13..: het dorp) Kuinre (13..: en de tollen); de gruit aldaar en de berg aan het eind van Kuinre, genaamd Aldeberg, (13..: het huis te Hinckenbrinc; 1364: de hof te Tollebeke).

17-7-1331: Jan van Kuinre, ridder, zoals Hendrik van Kuine, zijn neef, te delen, LRK 9 fol. 24v nr. 122.

..-13..: De heer van Kuinre, Graven van Holland, inv. 859.

26-10-1364: Roderik van Voorst zoals zijn vader met de hof te Tollebeke, LRK 50 fol. 87v nr. 507.

..-13..: De heer van Kuinre volgens bericht met het huis te Hinckenbrinc, het dorp Kuinre en de tol aldaar, LRK 432 p. 60.

URK

4. Het overste gerecht van Urk en alle gerecht aldaar 3 weken voor St. Michiel en 3 weken daarna; in het dorp Espel de zeevond en het verval van vechten en roof, (13..: zijnde Delf; 1408: gelegen ten zuiden van de kerk; en Espel), (1381: zijnde hoog en laag gerecht van het kerspel Urk; 1405: en het Monnikenland en Reiner Passenland met toebehoren; 1415: op Urk).

17-7-1331: Jan van Kuinre, ridder, zoals Hendrik van Kuinre, zijn neef, te delen, LRK 9 fol. 24v nr. 122.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 1.

IJSSEL

5. Een visserij in een rivier, genaamd Pepergasse, jaarlijks 10 mark waardig.

19-4-1281: Opdracht van Renger van IJsselmuiden, knaap, bij brief, LRK 281a fol. 144.